

NATIONAL SCHOOL CERTIFICATE

National Examinations Board for the Secondary Education Sub-Sector

KREOL MORISIEN

Paper 2: Reading

INSERT

NSC670/02

October/November 2023

1 hour 45 Minutes

READ THESE INSTRUCTIONS FIRST

The insert contains the two reading passages, Text A and Text B.

This document consists of **4** printed pages.

Turn over

Text A: Transformasion ledikasion par teknolozi

1. Dan koumansman 2023, plizier ansegnan, exper ek *leaders* dan domenn ledikasion ek teknolozi finn reinir dan Lamerik. Zot ti zwenn pou diskrit bann tandans konsernan itilizasion teknolozi dan ledikasion. Enn rapor finn osi pibliye par enn organizasion amerikin lor sa size-la. Pou ekrir sa rapor-la, ek inklir enn diversite lopinion, zot finn organiz bann konsiltasion avek enn sinkantenn exper ek *leaders* depi plizier parti lemond: Lamerik, Lerop, Lostrali ek Lazi. Nou kapav regrete ki Lafrik pa ti reprezante dan sa bann konsiltasion-la. Selman, tou bann rapor dir mem zafer: teknolozi pe metamorfoz ledikasion lor plan pedagogik ek sosial. Sa pe ena plizier konsekans, kouma laparision bann nouvo tandans dan bann lekol ek bann liniversite. 5
2. Lor plan pedagogik, setadir fason bann profeser ansegne ek bann zelev aprann, premie gran sanzman konsern lapeti bann etidian pou aprann an-lign. Par exanp, depi pandemi Covid-19, bann etidian liniversite panse ki li normal aprann dan enn fason ibrid, setadir kot enn parti kour fer an fas-a-fas ek lot parti fer an-lign. Kote lekol primer ek segonder, bann zelev ena enn preferans pou aprann atraver zwe video. Apel sa *Game-Based Learning* ek li bien popiler avek bann adolesan ki, zeneralman, kontan bann zwe video. Transform enn sapit Matematik dan form enn zwe video, par exanp, permet enn zelev aprann dan enn fason pli amizan. 10 15
3. Enn konsekans sa sanzman-la, se ki bann profeser pe demann pou gagn formasion pou servi teknolozi dan zot fason ansegne. An konsekans, bann lekol ek liniversite pe bizin investi dan formasion bann profeser pou ki zot adapte zot fason ansegne avek latant bann etidian. Enn lot konsekans konsern transformasion bann klas. Boukou lekol pe oblize reamenaz bann klas tradisionel pou ki zot kapav fer klas swa an prezansiel swa an-lign. Me sirtou, zot pe bizin aste bann zouti ek lekipman teknolojik nesaser pou ki zot kapav servi teknolozi kouma bizin. 20
4. Finn osi note ki akoz prezans teknolozi dan lekol, bann sekans aprantisaz pe vinn deplizanpli kourt. Dan bann lekol primer ek segonder amerikin, bann metod ki zot apel *Microlearning* ouswa *Nano-learning* pe gagn boukou sikse. Sa bann metod-la permet bann zelev aprann dan enn fason sible ek segmante dan enn tigit letan. Sa bann konsep-la inspire direktman depi bann rezo sosial kouma *Tiktok*, *YouTube* ek *Instagram*, ki finn popilariz bann video bien kourt. Selman, nou bizin osi reflesi lor linpakt negatif sa bann metod-la. Zot solisit latansion bann zelev zis pou bann moman bien kourt. Sa kapav afekte zot kapasite latansion ek anpes zot konsantre pou bann aktivite ki pli long. 25
5. Enn gran revolision ki lemond finn kone ver 2022, se demokratizasion Intelizans Artifisiel (IA) atraver akse avek bann platform kouma *ChatGPT*. Li pa etonan ki itilizasion Intelizans Artifisiel reprezentant enn evolision mazer lor plan pedagogik. Li ankor difisil pou predir linpakt Intelizans Artifisiel lor sosiete ek lor lekol. Ena exper ki dir ki li pou ranplas imin dan boukou aktivite, alor ki lezot dir ki Intelizans Artifisiel nanye san imin, ki zwe enn rol esansiel pou interpret bann linformasion ki Intelizans Artifisiel zenere. Me seki nou sir se ki, ki li Realite Ogmante, Realite Virtiel ou Intelizans Artifisiel, sa bann form teknolozi-la pou ankor plis prezan dan bann klas. Zot pou bann zouti ki pou permet bann zelev fer bann zafer ki ti inposib avan, kouma fer enn vizit virtiel mize *Le Louvre* dan Paris. 30 35
6. Itilizasion teknolozi dan ledikasion ena osi bann konsekans lor plan sosial. Bann exper panse ki li kapav ogmant bann inegalite sosial. Bann etablisman iniversiter ek skoler pe fer boukou zefor pou konbat bann inegalite konsernan akse avek internet ouswa avek teknolozi par bann group ki vilnerab ekonomikman ek sosialman. Anfin, ena kestion izolman sosial ek absans interaksion kan aprantisaz fer devan enn lekran. Sa kapav ena bann konsekans lor lasante emosyonel bann zelev ki gagn difikilte etablir lien sosial avek lezot dimounn. Teknolozi dan ledikasion, li ena boukou potansiel, me li nesese enn inplementasion ki pran an kont bann bezwin sosial ek emosyonel tou bann zelev ek profeser. 40

Text B: Gaspar ek Misel

1. Elizenn Gaspar pa ti enn ti-zom bonavini. Li ti ot, avek enn zepol larz ki ti reflet so kouraz. Li ti ena enn gro nene koumadir enn tant vakwa. Kan Gaspar ti bien ankoler, ti paret mank zis laflam pou sorti depi ladan. Li ti ousi ena enn lalev epe, lor ki zis tigit dimounn ti'nn deza trouv enn sourir desine. Sa laparans-la ti fer Gaspar paret mesan pou ninport kisann-la ki debout devan li. Gaspar ti fini gagn karant an, me enn laper ti touzour reste dan li. Li pa ti zame anvi fini parey kouma so papa Misel. 5
2. Misel ti tou lekontrer so sel garson. Kan li ti mor, pa ti ena boukou dimounn dan simitier pou zet later lor so serkey. Pourtan, pa dir ki Misel pa ti konn travay. Okontrer, kan li ti zenn, li pa ti per pou zet so laswer dan later. Zis grander lamer ti depas zardin maniok ek patat ki Misel ti finn plante. Kote letab, toulezour seo dile vas fre ti ranpli. Misel ti telman kontan so bann bef ek vas ki sakenn ti ena enn nom. Marizolinn ti so prefere. Ti ena ousi Fron-blanc, Grizonet ek Ti-Nwar. 10
3. Inpe letan apre, boner Misel ek tou seki otour li ti koumans vinn rar, ansam avek delo larivier ki ti aret marse. Enn par enn, bann lasours ti nepli sourse. Pandan set long lane, enn gout lapli pa tous later. Misel temwin lapert sinkant so bann pli zoli zaimo dan troupo. Set an diran, Misel ti sarye lasoufrans so troupo. Larm ek somey ti an defisit dan lekor Misel. Li ti vinn enn labitid pou li pou dormi deor, pou rest avek so bann zaimo ki ti lor leral lamor. 15
4. Enn apre lot, Misel perdi tou so bann bef, gro ziska tipti, ziska pa rest okenn dan so troupo. So later, ki lane ale lane vini ti prodwir legim, aret net. Sa set an-la ti ase pou touy kouraz Misel. Li gagn degou pou trap pios ouswa nouri enn zaimo. Sa mem pios ki finn sitan donn li lavi oparavan, zordi ti finn vinn kreyon demon. Lamor so zenn fam dan bann mem lepok ti pers dernie gout kouraz ki Misel ti posede ek ti kontribie pou desann so dignite ancor pli ba ki li ti ete, apre ki li ti perdi tou so dibien. 20
5. Misel ti nepli ena kouraz pou lev lor so lili gramatin. Otan li ti ena lafors pou travay avan, otan li ti'nn vinn enn zom ki pa kontan travay. Li ti vinn enn gran biver. Enn so pastan prefere, ou plito so pli gran vis, ti zwe kart dan bann lanterman. Pena enn zour kot Misel pa bwar, ziska bwar tigit lespri ki ti rest dan li. Se seki ti ariv li zour li ti perdi tou: so lakaz, so later; telman li'nn perdi dan zwe larzan. 25
6. Enn zour, Zouk, Misel so kamarad lanfans, vinn kot li. Kan Zouk rant dan kabann Misel, Misel akeyir li ek enn gran sourir. Zouk pa ti dir nanye, me so lamaswar sere. 25
 - Zouk, mo kamarad! Vini nou bwar enn ti zafer!De-trwa minit pase kot Misel ek Zouk fer lagorz marse avek delo ek baka¹. Apre inpe letan, Zouk ariv lor koze ki ti'nn fer li marse, travers de vale, kas plizier lamontan avan li vinn kot Misel.
7. - Misel, to bizin finn tande ki mo premie pre pou marye. Sa larzan to dwa mwa la, pou servi pou ranz so lakaz... 30
Kouma Misel konpran kot so kamwad pe vini, li riye ek dir :
 - Zouk ! To trouv sa kolie ki dan mo likou la? To trouve komie lagrin li ena? Sak lagrin reprezant enn dimounn mo pankor peye! Bann lagrin ki to trouv pli gro, se bann dimounn ki mo dwa pli boukou. Kouma to krwar mo kapav pey twa, alor ki mo pankor pey bann lezot ki devan twa ? 35
8. An-efe, dan so likou ti ena enn kolie ek omwin enn kinzenn lagrin. Zouk koumans respire vit. Li pran so lamok baka li balans dan figir Misel. Li sort deor, dan so labous enn trale koze ki mama Misel pa ti pou oule tande zame...

¹ baka: enn labwason alkalize ki prepare apartir dal ouswa may.

Copyright Acknowledgements:

Text A:

- "5 of the biggest education trends in 2023", by Dr. Christina Counts, <https://www.eschoolnews.com/innovative-teaching/2023/01/30/5-of-the-biggest-education-trends-in-2023/>

- "2023 EDUCAUSE Horizon Report Teaching and Learning Edition", <https://library.educause.edu/-/media/files/library/2023/4/2023hrteachinglearning.pdf?la=en&hash=195420BF5A2F09991379CBE68858EF10D7088AF5>

Text B:

Text adapte an Kreol Morisien depi bann exte roman an Kreol Rodrige, *Gaspar... anba lonbraz bwadoliv*, par François Patrick Jean Louis; Creole Speaking Union; 2018.

BLANK PAGE

